

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Daudzgažu finanšu shēmas (DFS) vidusposma pārskatīšana”

(2017/C 017/05)

Ziņotājs: Luc VAN DEN BRANDE (BE/PPE),

Flandrijas un Eiropas sadarbības aģentūras (VLEVA) pārvaldības padomes priekšsēdētājs

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

DFS pārskatīšana: vispārīgas piezīmes

1. uzskata, ka daudzgažu finanšu shēma (DFS) vispirms ir politikas instruments, kas paredzēts Eiropas stratēģisko mērķu noteikšanai un īstenošanai, un, tā kā DFS nodrošina finansējumu Eiropas Savienības darbībai, tās pārskatīšana notiek galvenokārt politisku, nevis tehnisku debašu veidā;
2. uzsver: daudzgažu finanšu shēmai ir svarīga nozīme, nodrošinot, lai ES ilgtermiņa izdevumi būtu prognozējami un veikti saskaņā ar savstarpēji saskaņotu kopējo politiku. Šie vispārējie principi ir būtiski svarīgi reģionālajām un vietējām pašvaldībām un citiem ES finansējuma saņēmējiem;
3. atzīmē, ka DFS ir īpaši svarīga reģionālajām un vietējām pašvaldībām, jo tām ir būtiska loma ES politikas mērķu īstenošanā; šajā saistībā norāda, ka reģioni un vietējās pašvaldības ir tieši un/vai netieši iesaistītas 75 % ES budžeta līdzekļu pārvaldībā un izmantošanā;
4. pauž nožēlu, ka maksimālie apjomi, kas noteikti pašreizējā DFS, pirmo reizi ir mazāki nekā iepriekšējā, tāpēc Eiropas Savienība ir spiesta uzņemties lielāku atbildību ar mazākiem finanšu resursiem; atkārtoti iepriekšējos atzinumos ⁽¹⁾ paustās bažas par DFS noteiktajiem maksimālajiem apjomiem;
5. atkārtoti norāda, ka ES politikas efektivitāte ir atkarīga no tā, vai tiek pareizi piemērots daudzlīmeņu pārvaldības princips, ko uzskata par struktūrfondu pārvaldības vispārēju principu ⁽²⁾ un kas nozīmē, ka visi pārvaldības līmeņi atbilstīgi savai kompetencei efektīvi sadarbojas, lai sasniegtu politikas mērķus; šajā saistībā brīdina par programmu dalītās pārvaldības apmēra samazināšanos un mēģinājumiem centralizēt fondus Eiropas līmenī; norāda, ka ES politikas pasākumu efektivitāte ir atkarīga arī no teritoriālas pieejas, kas iesaista dažādus pārvaldes līmeņus, tautsaimniecības nozares un ieinteresētās personas, lai sadarbojoties risinātu problēmas, ar kurām saskaras attiecīgās ģeogrāfiskās teritorijas;
6. konstatē, ka Eiropas Savienībā nepārtraukti samazinās ieguldījumu līmenis, kas Eiropas Savienībā rada ieguldījumu iztrūkumu, kuru Komisija lēš līdz 370 miljardu euro apmērā salīdzinājumā ar vēsturisko normu. Komiteja atbalsta Komisijas centienus sekmēt šīs plaisas novēršanu, ciešāk sadarbojoties arī ar privāto sektoru un mēģinot piesaistīt vairāk privātā kapitāla, t. i., izmantojot Investīciju plānu Eiropai un Eiropas Stratēģisko investīciju fondu (ESIF);
7. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu 2016. gada rudenī nākt klajā ar priekšlikumu tiesību aktam par pastiprinātu ESIF laikposmam pēc 2018. gada un uzskata, ka ar šo priekšlikumu būtu īpaši jācenšas panākt Eiropas strukturālo un investīciju fondu un Eiropas Stratēģisko investīciju fondu (ESIF) sinerģiju. Šajā saistībā Komiteja rosina Komisiju noteikt skaidrus kritērijus, kas ļauj noteikt ESIF finansēto projektu nodrošināto papildu lietderību, un novērst ESIF finansēto projektu ģeogrāfisko nelīdzsvarotību, pārrobežu projektu trūkumu un ilgtspējīgu ar infrastruktūru saistītu ieguldījumu nepietiekamību tādās jomās kā platjoslas tīklu veidošana, energoefektivitātes paaugstināšana un transports. Komiteja arī uzsver, ka obligāts priekšnosacījums ir DFS pārskatīšana, kuras gaitā tiek palielināts budžets tajās pozīcijās, kas, iespējams, veidos pastiprināta ESIF (ESIF 2.0) finansiālo pamatu;

⁽¹⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC (23-24).

⁽²⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (SEC(2011) 1141 final, SEC(2011) 1142 final).

8. uzskata, ka jāpārbauda, vai ir iespējams palielināt investīcijas, pielāgojot investīciju klauzulu, kas ļauj dalībvalstīm noteiktos apstākļos īslaicīgi novirzīties no vidēja termiņa mērķa vai Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) ietvaros apstiprinātās fiskālās korekcijas. Investīcijās *inter alia* varētu iekļaut summas, ko dalībvalstis piešķir ES līdzfinansētiem projektiem saskaņā ar struktūrpolitiku un kohēzijas politiku, tostarp Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu, un no Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF);

9. atzinīgi vērtē centienus palielināt privātā sektora ieguldījumus un tos sasaistīt ar publiskajiem ieguldījumiem, lai radītu darbvietas un veicinātu izaugsmi Eiropas reģionos un vietējās pašvaldībās;

10. vērs uzmanību uz to, ka pašreizējā DFS jau ir izsmēlusi savas iespējas, dažās jomās sasniedzot maksimālos apjomus un izmantojot tik daudz elastības instrumentu, cik pašreiz ir iespējams;

11. uzsver, ka ir jāveic visaptveroša DFS vidusposma pārskatīšana. Ir ļoti vajadzīga patiesa DFS noteikto maksimālo apjomu un DFS regulas īpašo noteikumu vidusposma pārskatīšana. To veicot, ir jāņem vērā pārskatīšanas laikā konstatētie fakti un jānodrošina Eiropas Savienībai dzīvotspējīga budžeta sistēma, lai tā ļautu pievērsties politiskajām prioritātēm un uzdevumiem;

12. norāda, ka gadījumā, ja tiks noteiktas jaunas prioritātes, iestādēm būs jāuzņemas atbildība par finansējuma nodrošināšanu jauniem uzdevumiem, vai nu skaidri nosakot politikas jomas, kas vairs nebūs starp ES prioritātēm, vai arī piekrītot palielināt DFS noteiktos maksimālos apjomus;

13. atgādina iestādēm, ka resursu nepietiekamība nedrīkst būt par iemeslu ES kopējo prioritāšu samazināšanai;

14. aicina iestādes pabeigt DFS pārskatīšanu pēc iespējas ātrāk, lai Komisijai būtu pietiekami daudz laika sagatavot priekšlikumus daudzgadu finanšu shēmai pēc 2020. gada; minētie priekšlikumi jāiesniedz līdz 2018. gada 1. janvārim;

DFS pārskatīšana: konkrēti ieteikumi

15. jau iepriekš brīdina – lai gan saprot steidzamās vajadzības –, ka dažu finansēšanas mehānismu un ieguldījumu fondu izmantošana nevar būt iegansts ES iniciatīvu (daļējai) nošķiršanai no ES budžeta, tādējādi izvairoties no Eiropas Parlamenta īstenotas demokrātiskas kontroles un uzticot to pārvaldību dalībvalstīm;

Politiskās prioritātes un uzdevumi DFS cikla otrajā pusē

16. uzsver, ka DFS cikla otrajā pusē uzmanība būtu jāpievērš šādām politiskajām prioritātēm un uzdevumiem, kuriem ir tieša vai netieša ietekme uz Eiropas iedzīvotāju labklājību:

— nodarbinātības, izaugsmes un konkurētspējas veicināšana – ESIF tika izveidots, nevis pārskatot DFS maksimālos apjomus, bet gan pārdaļot pašreizējo programmu finansējumu (samazinot programmas “Apvārsnis 2020” finansējumu par EUR 2,2 miljardiem un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta finansējumu par EUR 2,8 miljardiem). DFS pārskatīšanas laikā šīm programmām būtu jāsaņem kompensācija par minētajiem samazinājumiem, kas tika veikti saistībā ar ESIF,

— dažādu ES programmu savstarpējās sinerģijas palielināšana, lai veicinātu publiskās un privātās investīcijas reģionos un pilsētās, it īpaši saistībā ar ES teritoriālās kohēzijas mērķi. Tā atkārtoti aicina izmantot holistisku teritoriālo redzējumu attiecībā uz pilsētu un lauku teritorijām kā savstarpēji papildinošām funkcionālajām teritorijām,

— bezdarba, un jo īpaši jauniešu bezdarba, problēmas risināšana – šai nolūkā Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva ir jāturpina vismaz līdz 2020. gadam, īpašu uzmanību pievēršot jauniešu integrācijai darba tirgū,

— ilgtermiņa bezdarbnieku integrācija darba tirgū,

— destabilizācijas un ārējo krīžu cēloņu novēršana,

- migrantu un bēgļu krīzes risināšana – pašreizējā DFS 3. pozīcijā pieejamie resursi nav pietiekami, lai tuvākajos gados šo problēmu atrisinātu. Attiecīgais DFS maksimālais apjoms ir jāpalielina, lai nodrošinātu migrantu uzņemšanu un integrāciju, par ko galvenokārt ir atbildīgas vietējās un reģionālās pašvaldības; jaunā DFS dod iespēju palielināt tos resursus, kas paredzēti, lai īstenotu Eiropas programmas migrācijas jomā prioritātes,
- iekšējās drošības garantēšana un cīņa pret terorismu – šim nolūkam varētu paredzēt DFS maksimālā apjoma palielinājumu 3. pozīcijā,
- sociālās aizsardzības veicināšana saskaņā ar EMS sociālās dimensijas īstenošanas mērķi. Sociālā aizsardzība ir viens no valstu sociālā miera un ekonomikas izaugsmes priekšnoteikumiem,
- demogrāfisko problēmu risināšana, pirmām kārtām labāk izsekojot ar demogrāfiju saistītos izdevumus, jo īpaši ESI fondos un ESIF,
- to dažādo krīzes situāciju risināšana, ar ko Eiropas lauksaimnieki saskārušies kopš pašreizējās DFS sākuma;

Ar ESIF saistīto budžeta samazinājumu kompensēšana

17. norāda, ka raksturīgs piemērs budžeta darbības traucējumiem ir programma “Apvārsnis 2020” un Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI): lai gan ir veikti budžeta samazinājumi jaunizveidotā Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) labā, plaisa starp mērķiem un visam 2014.–2020. gada plānošanas periodam pieejamo piešķirumu ir milzīga;

18. atzīmē, ka, no otras puses, programmas “Apvārsnis 2020” un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta finansētajiem projektiem ir būtiska Eiropas pievienotā vērtība;

19. uzskata, ka ir pārāgri vērtēt, vai ESIF izveides dēļ varētu būt samazinājies kopējais finansējums Eiropas pētniecības un infrastruktūras projektiem;

20. atkārtoti norāda, ka programma “Apvārsnis 2020” un EISI ir jāpastiprina, izmantojot ikgadējo budžeta procedūru, lai pēc iespējas kompensētu ESIF sarunās apstiprinātos samazinājumus un šiem instrumentiem ļautu sasniegt to attiecīgos mērķus, kas tika apstiprināti tikai nedaudz vairāk kā pirms diviem gadiem;

Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva

21. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas un budžeta iestādes veiktos pasākumus, proti, piešķirt Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas finansējumu jau sākumposmā 2014. un 2015. gadā, jo tas ir skaidrs apliecinājums, ka jauniešiem visvairāk skartajos reģionos šī iniciatīva ir ļoti svarīga;

22. aicina turpināt Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu, vispusīgi novērtējot tās rezultātus un veicot attiecīgus pielāgojumus, lai novērstu pašreizējos īstenošanas šķēršļus, tostarp paredzot jaunas saistību apropriācijas no 2017. gada;

23. aicina iestādes pildīt savas saistības, ko tās uzņēmušas sarunās par ES budžetu 2016. gadam, un aicina Eiropas Komisiju izdarīt secinājumus, ņemot vērā Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas novērtēšanas rezultātus, un attiecīgā gadījumā izvirzīt priekšlikumus iniciatīvas turpināšanai līdz 2020. gadam;

24. lai turpinātu Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvu, Komiteja aicina Komisiju, pārskatot DFS, pieņemt ārkārtas iniciatīvu ar mērķi sekmēt ilgtermiņa bezdarbnieku integrāciju darba tirgū;

Elastība

25. atbalsta DFS un gada budžetu elastību, lai varētu reaģēt negaidītu notikumu vai jaunu izaicinājumu gadījumā, taču brīdina šajā jomā neizvirzīt pārmērīgas prasības. Lielāka elastība nav risinājums problēmai saistībā ar finanšu resursiem, kas nav pietiekami, lai sasniegtu Eiropas mērķus;

26. aicina Eiropas Komisiju novērtēt visus elastības noteikumus DFS regulā, lai likvidētu jebkādus ierobežojumus, kas varētu kavēt to pilnīgu izmantošanu, un uzlabotu to piemērošanas rezultātus;

27. vēlreiz norāda Eiropas Komisijai un budžeta iestādei, ka pastāv vairākas sarežģītības un īstenojamības ziņā atšķirīgas iespējas un ka tās ir lietišķi jāapspriež bez jebkādam aizdomām un aizspriedumiem;

28. norāda, ka, novērtējot lielākas elastības un paredzamības iespējas, pamatnosacījumos attiecībā uz dalībvalstīm un ekonomikas dalībniekiem ir jāsauglabā labticības un stabilitātes princips, vienlaikus ņemot vērā no atsevišķām kategorijām iepriekš veikto pārdali;

29. uzskata, ka iepriekšminētās iespējas varētu būt šādas:

- lielāka elastība resursu pārdalē, sākotnēji starp instrumentiem un pozīcijām,
- elastības instrumenta izmantošanas vienkāršošana 2013. gada 2. decembra lēmumu nolīguma 12. punkta nozīmē, jo tā izmantošanu apgrūtina lēmumu pieņemšanas procedūras,
- vienkāršota procedūra izdevumu maksimālā apjoma koriģēšanai un palielināšanai neparedzētu apstākļu vai politisko prioritāšu izmaiņu gadījumā,
- DFS noteikto maksimālo apjomu palielināšana gan attiecībā uz maksājumu, gan arī saistību apropriācijām tā, lai tās atspoguļotu ES politiskās un budžeta prioritātes,
- kā pēdējais līdzeklis – neparedzēto izdevumu rezerves palielināšana no pašreizējiem 0,03 % no NKI uz augstāku likmi;

30. norāda Padomei, ka maksājumu apropriācijas, kas paredzētas īpašajiem instrumentiem (elastības instrumentam, ES Solidaritātes fondam, Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondam, kā arī rezervei, kas paredzēta palīdzībai ārkārtas gadījumos), būtu jāaprēķina papildus DFS noteiktajiem maksimālajiem apjomiem, kā tas tiek darīts saistību gadījumā;

31. norāda, ka kohēzijas politikas finansējums nav piemērots, lai būtiski un pietiekami elastīgi risinātu pašreizējās krīzes, un trīs no iemesliem ir, piemēram, finansējuma plānošana ilgtermiņā, koncentrēšanās uz strukturālajām investīcijām un tematiskā koncentrācija; aicina Eiropas Komisiju nākt klajā ar priekšlikumiem šīs problēmas atrisināšanai ārpus kohēzijas politikas budžeta;

32. lai gan valstīm iepriekš piešķirtais finansējums, tostarp kohēzijas politikas ietvaros, vidusposma pārskatīšanas rezultātā netiks samazināts, aicina Eiropas Komisiju savā priekšlikumā sniegt precīzu algoritmu tam, kā šogad saskaņā ar DFS regulas 7. pantu tiks koriģēts kohēzijas politikas finansējums un kā tas ietekmēs pašreizējos elastības mehānismus ⁽³⁾;

Neizpildītie maksājumi

33. norāda, ka gadījumā, ja minētās bažas apstiprināsies, 2014.–2020. gada DFS radīs vēl lielāku iztrūkumu ES budžetā ⁽⁴⁾; maksājumu apropriāciju trūkuma dēļ Komisija nespēs pildīt savas saistības. Tā ir īpaši satraucoša tendence ⁽⁵⁾;

34. uzsver, ka neizpildītajiem maksājumiem ir negatīva ietekme uz reģioniem un dažādām ieinteresētajām personām, tādām kā ES budžeta līdzekļu saņēmēji, piemēram: risks zaudēt ieguldījumus, darbības samazināšanās, izstāšanās no projektiem, īstermiņa aizdevumi un kavējumi darbības programmu īstenošanā. Turklāt finansējuma zemās stabilitātes dēļ tas vājina iespējamo atbalsta saņēmēju ieinteresētību;

35. brīdina par pašreiz neizpildītajiem maksājumiem un Eiropas Komisijas pārāk optimistiskajiem pieņēmumiem par to samazināšanos 2016. gada beigās;

⁽³⁾ Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 90. panta 5. punktu Komisija pārskata dalībvalstu atbilstību atbalsta saņemšanai no Kohēzijas fonda, pamatojoties uz Savienības NKI rādītājiem par ES 27 valstīm attiecībā uz 2012.–2014. gada laikposmu, un pēc tam tiek pārrēķināts valstīm piešķirtais finansējums, šo korekciju kopējai neto ietekmei nepārsniedzot EUR 4 miljardus (kā noteikts DFS regulā).

⁽⁴⁾ Pašreizējā DFS sākās ar "parādu" no iepriekšējās shēmas EUR 23,4 miljardu apmērā, un 2014. gada beigās šis uzkrājums attiecībā uz 2007.–2013. gada kohēzijas programmām sasniedza vēl nepieredzētu līmeni – EUR 24,7 miljardus.

⁽⁵⁾ CDR275-2013_00_00_TRA_AC.

36. norāda, ka viens no elementiem, kas veicina to samazināšanos, ir kohēzijas politikas programmu apgūšanas līmenis 2007.–2013. gada plānošanas periodā. Pašreizējais apgūšanas līmenis ir aptuveni 88,9 % (galīgie maksājuma pieprasījumi nav ietverti), un tas noteikti nesasnies 100 %, kad faktiski būs apmaksāti visi galīgie maksājuma pieprasījumi. Tādējādi nozīmīga kohēzijas politikas programmu daļa tiks atcelta, kam savukārt būs negatīva ietekme uz ES ekonomisko, teritoriālo un sociālo kohēziju;

37. pauž bažas, ka daži aspekti var veicināt jaunu neizpildītu maksājumu uzkrāšanos DFS cikla otrajā pusē un tādējādi apdraudēt vai aizkavēt maksājumus visām ieinteresētajām personām. Tie ir šādi: pašreizējais maksimālais maksājumu apjoms no 2018. gada tiks samazināts vēl vairāk, lai kompensētu neparedzēto izdevumu rezerves izmantošanu 2014. gadā; daļa no 2014. un 2015. gada maksājumu apropriācijām tiek izmantota neizpildīto maksājumu veikšanai; saskaņā ar papildu saistību shēmu attiecībā uz migrāciju 2015. un 2016. gadā no ESI fondiem ir paredzēts izmantot EUR 2 miljardus maksājumiem Grieķijai, nepaliekot maksājumu apropriācijas un nepastiprinot maksājumus;

38. pauž bažas par ESI fondu darbības programmu novēloto pieņemšanu un risku, ka DFS cikla otrajā pusē un jo īpaši beigās var uzkrāties jauni nesamaksāti rēķini. Tāpēc aicina Eiropas Komisiju nākt klajā ar maksājumu plānu kohēzijas politikai līdz 2014.–2020. gada plānošanas perioda beigām, lai nodrošinātu, ka ir pieejami pietiekami līdzekļi, lai veiktu maksājumus dalībvalstīm;

39. aicina atcelt pārpalikuma atmaksāšanu dalībvalstu budžetos un atskaitījumus no dalībvalstu nākamā gada iemaksām ES budžetā;

Uz rezultātiem vērstu budžetu un ekonomikas pārvaldību

40. norāda, ka, apspriežot pašreizējo DFS, iestādes pienācīgi nenovērtēja neparedzētu krīžu iespējamās sekas un to, ka tām būtu bijusi jāievieš lielāka elastība daudzgadu finanšu shēmā. Viena no atbildēm uz šo jautājumu līdzās lielākai elastībai var būt uz pierādījumiem un rezultātiem balstīta budžeta veidošana;

41. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvu sagatavot "uz rezultātiem vērstu budžetu", koncentrējoties uz to, kā un kādās jomās tiek izmantots budžets, kā tiek novērtēts budžeta līdzekļu izlietojums un kā tiek paziņoti rezultāti; tas ļautu arī paredzēt to dalībvalstu un reģionu prēmēšanas kritērijus, kas vislabāk pārvalda resursus;

42. aicina uzlabot Eiropas Komisijas sniegtos finanšu pārskatus. Tas īpaši nozīmē atjauninātus ziņojumus, kas tiek sniegti regulāri un standartizētā veidā un ietver attiecīgos galvenos rādītājus par visiem DFS instrumentiem/pozīcijām;

43. pauž pārliecību, ka ES izdevumiem ir jābūt ciešāk saistītiem ar dalībvalstu ekonomikas politikas uzdevumiem un ES ekonomikas politikas koordināciju; aicina Eiropas Komisiju nodrošināt efektīvāku saikni starp ES resursiem un ekonomikas politikas koordināciju Eiropas Savienībā, lai ieguldījumi vairāk atbilstu ekonomikas, nodarbinātības un fiskālās politikas prasībām. Šī pieeja būtu iepriekš pienācīgi jāanalizē saistībā ar tās sasniegumiem kohēzijas politikas jomā, lai nepieļautu, ka dalībvalstu makroekonomikas politikas dēļ cieš reģioni un to iedzīvotāji, kuri izjūt valsts līmenī īstenotās rīcības sekas;

Eiropas pievienotā vērtība

44. norāda, ka Eiropas pievienotās vērtības jēdziens vēl ir pienācīgi jāapspriež, ņemot vērā Eiropas reģionu un vietējo pašvaldību īpašās vajadzības un intereses;

45. iesaka izstrādāt kopīgus novērtēšanas standartus, ko izmantot, lai, pamatojoties uz rezultātiem, novērtētu, kādu pievienoto vērtību Eiropai sniedz no ES budžeta līdzfinansētās darbības. Par skaidru vērtēšanas kritēriju, ar ko novērtēt šādu pievienoto vērtību, jānosaka subsidiaritāte, jo ir tādi ES ieguldījumi, kuri sava apjoma dēļ ir labāk īstenojami, izmantojot ES programmas, savukārt citiem labāks efekts būtu tad, ja to pārvaldība tiek veikta vietējā vai reģionālā līmenī. Līdzās dažādu Eiropas programmu papildināmības salīdzināšanai šie standarti varētu kalpot par pamatu vai pamatojumu turpmākiem intervences pasākumiem, finanšu resursu sadalījumam starp programmām un mērķtiecīgākai politikai; iesaka Eiropas Komisijai par šo jēdzienu apspriesties ar Reģionu komiteju;

46. atzīmē, ka sarunās par nākamo DFS atsāksies nebeidzamā cīņa starp dalībvalstīm un Eiropas Komisiju par programmu tiešo vai dalīto pārvaldību. Lai gan dalībvalstis galvenokārt atbalsta iepriekšējus piešķirumus valstij, jo tos ir vieglāk pārvaldīt, saskaņā ar subsidiaritātes principu ir jāņem vērā arī vietējās un reģionālās vajadzības un pilnvaras. No otras puses, tikai stingri piemērojot papildināmības principu, tiks panākta Eiropas pievienotā vērtība; secina, ka dalīti pārvaldītās programmas, kā izrādījies, ir pareizā pieeja, lai šos spēkus apvienotu;

47. iesaka valsts līdzfinansējuma likmju skalu balstīt ne tikai uz dalībvalstu finansēšanas spējām, bet arī uz attiecīgā reģiona ekonomikas attīstības līmeni un ieguldījumu, ko ES izdevumi sniedz ES visaptverošo mērķu sasniegšanā, vai uz Eiropas pievienoto vērtību: augstākas ES līdzfinansējuma likmes par Eiropas prioritātēm un zemākas ES līdzfinansējuma likmes par galvenokārt valsts prioritātēm;

48. aicina pilnīgāk izmantot makroreģionālās stratēģijas un Eiropas teritoriālo sadarbību kā instrumentus, kas ļauj funkcionālām struktūrām sadarboties pāri administratīvajām robežām, lai apmierinātu Eiropas iedzīvotāju un uzņēmumu konkrētās vajadzības;

DFS pēc 2020. gada

Nākamās DFS darbības ilgums

49. saskaņā ar RK atzinumiem par 2014.–2020. gada DFS, kas pieņemti 2011.⁽⁶⁾ un 2012. gadā⁽⁷⁾, un par ES 2014. gada budžetu⁽⁸⁾ norāda uz lielo atbalstu pagarinātam desmit gadu budžeta periodam ar obligātu un būtisku vidusposma pārskatīšanu pēc pirmajiem pieciem gadiem;

50. uzskata, ka šī iespēja daudzgadu plānošanai atbilstu vislabāk, jo, no vienas puses, tā sniedz lielāku stabilitāti un paredzamību, jo īpaši attiecībā uz dalīti pārvaldītajām programmām kohēzijas politikas un lauku attīstības jomā, bet, no otras puses, vidusposma pārskatīšana nodrošinātu pietiekamu elastību;

51. norāda, ka atbalstītais 5 + 5 gadu DFS periods ļoti labi iekļautos Eiropas Parlamenta, Eiropas Komisijas un Eiropas Reģionu komitejas pilnvaru termiņā, nodrošinot uzlabotu nākamās DFS demokrātisko leģitimitāti un pārskatatbildību;

Pašu resursi

52. uzskata, ka demokrātiskai un atbildīgai Eiropas fondu pārvaldībai ir vajadzīga pašu resursu reforma, un pauž nožēlu, ka šajā jomā nav gūti vērā ņemami panākumi;

53. aicina nākamajā DFS ieviest jaunus pašu resursus, līdz ar to uz NKI balstītās dalībvalstu iemaksas ES budžetā lielākoties vairs nebūs vajadzīgas. Tas jāapsver DFS pārskatīšanas laikā, lai jaunu pašu resursu iniciatīvām nodrošinātu savlaicīgu politisku atbalstu un tās būtu piemērojamas nākamajā DFS;

54. uzsver Augsta līmeņa grupas pašu resursu jautājumos lielo nozīmi un aicina gaidāmajās diskusijās par jauniem ES pašu resursiem pienācīgi iesaistīt valstu parlamentus un vietējās un reģionālās pārvaldes iestādes;

Budžeta vienotība

55. aicina daudzgadu finanšu shēmā iekļaut pašreizējos īpašos instrumentus, tādus kā Eiropas Attīstības fonds, rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos, Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds, Eiropas Savienības Solidaritātes fonds un elastības instruments, lai garantētu ES budžeta demokrātisko leģitimitāti un pārskatatbildību;

56. norāda, ka Eiropas Savienībai būtu jākoncentrējas uz savām faktiskajām vajadzībām, nevis maksimālo apjomu 1 % apmērā no NKI, kas ir viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc dalībvalstis veido satelīta instrumentus ārpus ES budžeta un Eiropas Parlamenta demokrātiskās kontroles, lai risinātu problēmas, kuras ar šādu nepietiekami finansētu budžetu nav pārvaldāmas;

⁽⁶⁾ CdR 283/2011 fin.

⁽⁷⁾ CDR1777-2012_00_00_TRA_AC.

⁽⁸⁾ Skatīt 5. zemsvītras piezīmi.

Finanšu instrumenti

57. pirms Eiropas Komisija iesniedz priekšlikumu nākamajai DFS, aicina veikt padziļinātu analīzi par finanšu instrumentu izmantošanu pašreizējā DFS. Lai gan to unikālā loma privāto ieguldījumu piesaistīšanā un izaugsmes un darbvieta radīšanā nav noliedzama, ir vairākas jomas, kurās to izmantošana nav tik efektīva tikai tādēļ, ka trūkst tirgus iespēju;

58. uzsver, ka ir jāpanāk pareizais līdzsvars starp tradicionālajām dotācijām un novatoriskiem finanšu instrumentiem. Tas nozīmē plašāk izmantot finanšu instrumentus, kas praksē izrādījušies noderīgi, un pretējā gadījumā ieteikt alternatīvas. Kopumā finanšu instrumentu izmantošanai arī turpmāk dalībvalstīs vajadzētu būt fakultatīvai, jo īpaši kohēzijas politikas programmu gadījumā. Piemērota dotāciju kombinācija ar zemākām ES līdzfinansējuma likmēm par galvenokārt valsts prioritātēm un augstākas ES līdzfinansējuma likmes par Eiropas un reģionālajām prioritātēm, pastiprināta efektīvu finanšu instrumentu izmantošana un koncentrēšanās uz Eiropas pievienoto vērtību – tie visi kopā varētu būt līdzekļi, kā nodrošināt ES budžeta efektivitāti, sasniedzot labākus rezultātus ar mazākiem resursiem;

Procedūru vienkāršošana

59. secina, ka mūsdienu Eiropas Savienības lielākā problēma ir nevis ideju vai risinājumu trūkums, bet gan lēnā un neelastīgā lēmumu pieņemšana. Tāpēc procedūru vienkāršošanai un lielākai elastībai ir jābūt pirmajiem aspektiem, par ko jālemj, uzsākot sarunas par nākamo DFS;

60. atzinīgi vērtē sabiedrisko apspriešanu par Savienības vispārējam budžetam piemērojamās Finanšu regulas pārskatīšanu un vēlas sadarboties, lai, pamatojoties uz attiecīgajā jomā konstatētajām problēmām, izstrādātu priekšlikumus procedūru vienkāršošanai;

Īpaši jautājumi

61. uzsver, ka, veidojot jaunus Eiropas strukturālos un investīciju fondus nākamajam daudzgadu finanšu periodam, jāparedz līdztekus IKP izmantot arī citus rādītājus, kā minēts neseno pieņemtajā RK atzinumā "Teritoriālās attīstības rādītāji – IKP un ne tikai";

62. uzskata, ka nākamajā DFS lielāka uzmanība būtu jāpievērš lauku un vietējai attīstībai, arī paredzot īpašus pasākumus mazapdzīvotiem apgabaliem, jo ieguldījumi vietējās un lauku attīstības programmās uztur stabilu ekonomisko un sociālo struktūru un rada pierādītu pastiprinošu efektu, piešķirot iesaistītajiem reģioniem būtisku lomu investīciju pārvaldībā. Komiteja vēlreiz norāda: kaut arī fakti liecina, ka ienākumi no ieguldījumiem attālākos rajonos var būt augstāki nekā centrālajos rajonos, lēmumus par finansējuma sadali nevar pieņemt, balstoties tikai uz ekonomiskās efektivitātes kritēriju, un obligāti jāņem vērā politiskie un sociālie kritēriji. Būtu pilnīgāk jāizmanto Eiropas teritoriālās sadarbības programmas un tās ciešāk jāiekļauj visās kohēzijas politikas jomās, jo tām ir atzīta pievienotā vērtība kopīgas Eiropas identitātes veidošanā;

63. vēlas pievērst uzmanību programmas *LIFE* un tās pienācīga finansējuma nozīmei jaunajā DFS. Programma *LIFE* ir svarīgs instruments, kas palīdz finansēt un mobilizēt vietējo un reģionālo vides un klimata politiku un projektus ar Eiropas pievienoto vērtību. Ir pierādīta *LIFE* projektu svarīgā katalītiskā vērtība citu ES līdzekļu piesaistīšanā;

64. uzskata, ka lielāka uzmanība jāpievērš demogrāfisko pārmaiņu sekām Eiropas Savienībā. Šajā sakarā Komiteja aicina Komisiju izmantot daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2020. gada, lai risinātu demogrāfiskās problēmas, jaunu instrumentu izstrādē un politisku lēmumu pieņemšanā ņemot vērā reģionālo un vietējo demogrāfisko stāvokli un tendences;

65. šajā sakarā atgādina, ka ir ne mazāk kā 20 atsevišķi ES instrumenti, ar ko ES budžetā finansē vietējo attīstību. Nav šaubu, ka esošie ESIF noteikumi par integrētu vietējo attīstību un vienoto stratēģisko satvaru nav pietiekami, lai izvairītos no pārklāšanās un lai patiešām nodrošinātu integrētu finansējumu no pieciem ESI fondiem. Tāpēc būtu jāapsver:

-
- vienkāršāks un konsolidētāks ES finansēšanas instruments, kas īpaši vērsts uz teritoriālo un vietējo attīstību,
 - labāka iespēja vietējām kopienām izstrādāt savas teritoriālās pieejas,
 - iespēja samazināt gan fondu pārvaldības vertikālos līmeņus, gan esošos horizontālos norobežojumus Komisijas un ministriju līmenī,
 - virzība uz tādu ziņošanu par darbību, kas balstīta uz rezultātiem, un uz atvieglotāku pārbaūžu režīmu.

Briselē, 2016. gada 15. jūnijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA
